

Cirkulärnr: 1996:63
Diariernr: 1996:1020
Nyckelord: Elevskyddsombud
Handläggare: Hans Granqvist
Birger Eriksson
Sofia Larsson
Ingrid Lindskog
Sektion/Enhet: Utvecklingssektionen
Sektionen för Skola och barnomsorg
Datum: 1996-04-01
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalorgan
Grundskola
Gymnasieskola
Vuxenutbildning
Rubrik: Eleverna skall medverka i arbetsmiljöarbetet

Utvecklingssektionen
Hans Granqvist
Birger Eriksson
Sektionen för Skola och barnomsorg
Sofia Larsson
Ingrid Lindskog

Elevskyddsombud

1996-04-01

Kommunstyrelsen
Personalorgan
Grundskola
Gymnasieskola
Vuxenutbildning

Eleverna skall medverka i arbetsmiljöarbetet

Elevernas inflytande i skolan är viktig utifrån flera utgångspunkter: Eleverna skall ha inflytande i skolan för att det är en mänsklig rättighet. Elever skall ha inflytande för att det ingår i skolans uppgift att fostra demokratiska medborgare. Elever skall ha inflytande i skolan därför att delaktighet är en förutsättning för lärande.

I de flesta undersökningar konstateras dock tyvärr att elevernas inflytande inte är särskilt stort och dessutom minskar det i högre årskurser. Den statliga skolkommittén har under 1996 lagt ett förslag om försöksverksamhet med lokala styrelser med elevmajoritet i gymnasieskolan. Det är dock en allmän uppfattning att elevernas inflytande bör stärkas på alla nivåer och inte bara genom formellt beslutsfattande.

När det gäller arbetsmiljöfrågor i skolan har eleverna redan enligt arbetsmiljölagen rätt till inflytande. Arbetsmiljölagen (AML) likställer elever med arbetstagare. Den gäller i princip allt praktiskt och teoretiskt arbete som genomförs i skolan fr o m årskurs 1. (AML 1 kap 3 §)

Den allmänna regeln i AML:s 3 kap 1 a §, om att arbetsgivare och arbetstagare skall samverka för att åstadkomma en god arbetsmiljö gäller även elever, dvs elever likställs med arbetstagare. I förarbetena till lagen betonas

betydelsen av att elever skall medverka i skolans arbetsmiljöarbete i takt med deras mognad och utveckling.

Från och med årskurs sju har eleverna också rätt att delta i det "organiserade" arbetsmiljöarbetet genom att utse elevskyddsombud. I skolans skyddskommitté har eleverna rätt att representeras av två elevskyddsombud. Elevskyddsombuden avgör själva vilka som skall representera dem vid skyddskommittésammanträde. (AML 6 kap §§ 17 och 18 och Arbetsmiljöförordningen § 6 a och § 8 a).

Elevskyddsombuden skall ges möjlighet att delta i arbetsmiljöarbetet när det gäller t ex ändring av arbetslokaler, planering av nya arbetsmetoder och förebyggande av mobbing. Huvudman för utbildningen skall se till att elevskyddsombuden får den utbildning de behöver för uppdraget samt den information de behöver.

Kommunförbundet, Landstingsförbundet och de fackliga organisationerna tecknade 1992 överenskommelsen Utveckling -92 (U-92). Tyvärr har vi på Kommunförbundet fått signaler om att elever stängts ute från arbetsmiljöarbetet med hänvisning till överenskommelsen U-92. Detta var inte de centrala parternas avsikt då man tecknade överenskommelsen, snarare det motsatta. Genom att avformalisera de samverkansformer som föreskrevs i Miljö 81- och MBA var förhoppning att de olika verksamheter som finns i kommunen lättare skulle kunna hitta samverkansformer som bäst gagnar deras behov och förutsättningar. Syftet i U-92 syftar bl a till att uppnå samverkansformer som involverar alla berörda och ger dem ett reellt inflytande men också ett reellt ansvar för verksamhetens utveckling. Ur detta perspektiv blir det för skolans verksamhet högst väsentligt att göra eleverna delaktiga.

Vid diskussioner i Kommunernas och Landstingens arbetsmiljöråd, som är de centrala parternas samverkansorgan för arbetsmiljöfrågor, har samtliga parter uttalat vikten av att eleverna görs delaktiga i arbetsmiljöutvecklingen.

I U-92 är samverkansgrupper tillika skyddskommitté i arbetsmiljölagens mening. Det innebär att elevskyddsombuden skall ges möjlighet att delta i samverkansgruppens möten. Det är sannolikt så att alla frågor som diskuteras i samverkansgruppen inte berör eleverna. Ett praktiskt sätt kan vara att dela upp mötet så att eleverna bara deltar i de frågor som är av intresse ur ett elevperspektiv och där det är viktigt att deras synpunkter kommer fram.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Hans Granqvist och Birger Eriksson, Utvecklingssektionen, Sofia Larsson och Ingrid Lindskog, Sektionen för Skola och barnomsorg tfn 08-772 41 00.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Utvecklingssektionen

Marie Pernebring

Hans Granqvist